
ТВАРИННИЦТВО, КОРМОВИРОБНИЦТВО, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПЕРЕРобКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

УДК 636.32/38.082

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ВІВЦЕМАТОК АСКАНІЙСЬКОГО ТИПУ ЧОРНОГОЛОВИХ ОВЕЦЬ АСКАНІЙСЬКОЇ М'ЯСО-ВОВНОВОЇ ПОРОДИ ЗАЛЕЖНО ВІД ТИПУ ЇХ НАРОДЖЕННЯ, ВІКУ І РІВНЯ ГОДІВЛІ

---

*Атановська-Маслюк О.Й. - Інститут тваринництва степових районів імені
М.Ф. Іванова „Асканія-Нова” - національний науковий селекційно-генетичний
центр з вівчарства, НААН*

Постановка проблеми. Продуктивні якості вівцематок значною мірою обумовлені типом народження і рівнем годівлі.

Стан вивчення проблеми. У результаті багаторічної науково-дослідної роботи при виведенні, удосконаленні і використанні асканійської м'ясо-вовнової породи овець з кросбредною вовною встановлено, що на всіх етапах породоутворення рівень годівлі вівцематок, особливо в період суягності і підсису, є визначальним фактором і обумовлює ефективність селекції. При цьому підвищення збереженості ягнят з урахуванням типу народження їх матерів за умов нестабільного рівня годівлі є особливо актуальним.

Завдання і методика досліджень. Метою наших досліджень було проаналізувати у нечисленній закритій популяції асканійського типу чорноголових овець племзаводу „Асканія-Нова” Чаплинського району Херсонської області відтворювальну здатність вівцематок, динаміку живої маси, довжини і настригу вовни, а також величини і життєздатності одержаних від них ягнят за період розведення (від 2- до 5-річного віку), залежно від типу народження та рівня годівлі.

Результати досліджень. У період ягніння вівцематок (лютий та березень 2006 року) для спрямованого вирощування відібрано 72 ярочки, яких одержано від індивідуального підбору, і сформовано дві групи з урахуванням типу їх народження: однаків (46 голів) та двійневих (26 голів) які утримувалися в генофондному стаді. Але рівень годівлі ягнят був низьким і не відповідав вимогам спрямованого вирощування.

За аналізований період розведення дослідних тварин (2008-2011рр.) зменшення чисельності поголів'я відбувалося через щорічний продаж їх на

плем'я. Частка вівцематок серед одинаків залишилась на рівні 67,4 %, двійневих – 65,4 %. Встановлено, що, незважаючи на нестабільний низький рівень годівлі вівцематок (38,0-64,0 % до норми), які народжені двійнями, показники запліднюваної здатності були вищі, ніж у ровесниць, що народилися в числі одинаків: на 10,6 % при першому осіменінні (96,0 % проти 85,4 % у одинаків) та на 9,7 % в чотири роки (100,0 % проти 90,3 % у одинаків). Виявлено закономірну тенденцію щодо підвищення плодючості вівцематок з віком, незалежно від типу їх народження. Найвища забезпеченість кормами вівцематок у 5-річному віці (64,0 % до норми) сприяла реалізації генетичного потенціалу за цією селекційною ознакою на рівні 160,7 % у одинаків і 164,7 % у двійневих. Але порушення технологічних правил при формуванні сакманів підсисних вівцематок із приплодом (один замість чотирьох) привело до зниження показників збереженості ягнят, одержаних від маток як одинаків (з 93,9 % до 80,0 %), так і двійневих (94,7 % і 82,1). Збереженість одержаного від них приплоду за екстремального та гранично низького рівня годівлі коливалася в межах серед одинаків 80,6-93,9 %, серед двійневих 81,0-94,7 %.

Жива маса вівцематок, незалежно від типу їх народження, з віком закономірно зростала. Спостерігалася незначна перевага одинаків над матками-ровесницями, які народилися в числі двійнят за цим показником в усі вікові періоди на 2,1...6,9 %, при низькій достовірності різниці. Найвищі показники живої маси маток обох типів народження становили у 4-річному віці – 62,9 кг у одинаків та 61,6 кг у двійневих, що на 1,6- 2,9 кг, або на 2,7- 4,8 %, вище мінімальних вимог до елітних тварин. Мінливість живої маси була середнього рівня, коефіцієнт варіації в групах коливався в межах 8,9...14,0 %, що свідчить про можливість вести селекцію навіть за умов низького рівня годівлі.

За показниками довжини вовни вівцематки, незалежно від типу їх народження, в усі вікові періоди переважали вимоги класу еліта (12 см) на 2,3...3,3 см, або на 19,2...27,5 %. Рівень мінливості цієї селекційної ознаки коливався від низького 7,1...9,5 % в першій і п'ятий роки бонітування до середнього 10,1...13,8 % в 2-4-річному віці.

Середні показники настригу чистої вовни вівцематок обох типів за період розведення при несприятливих умовах годівлі були на високому рівні – 3,4-4,1 кг, що на 0,9-1,6 кг, або на 36,0-64,0 % вище вимог класу еліта. Слід зазначити, що підвищення їх рівня годівлі з 43,4 % до 55,6 % до норми забезпечило одержання у двійневих вівцематок найвищого настригу митої вовни – 4,3 кг, що на 1,8 кг, або на 72 %, вище мінімальних вимог до елітних тварин. Це свідчить про їх високу генетичну цінність і характеризує як видатних тварин з унікальною адаптивною здатністю. Незважаючи на низький рівень годівлі вівцематок обох типів народження в усі досліджувані роки, значна їх частка (24...31%) за комплексною оцінкою була призначена для спеціального підбору з метою створення видатних генотипів.

Найвищий вихід чистого волокна у вівцематок, незалежно від типу народження – (73,0...74,2 %), відмічено у 2-3-річному віці при забезпеченні їх підстилкою.

У результаті проведених досліджень виявлено, що асканійські чорноголові вівцематки, навіть при недостатній вгодованості, проявили високу здатність формувати в ембріональний період цінних ягнят і вигодовувати їх у період

підсису за рахунок накопичених в організмі поживних речовин, що забезпечує отримання життєздатного потомства. Так, від вівцематок обох типів народження в усі досліджувані роки одержано міцних ягнят обох статей з середньою живою масою при народженні 4,5...5,6 кг. Показники збільшення живої маси ягнят за період підсису в усі роки в середньому коливалися в межах 4,5...5,9 рази, при максимальному – 7,3 рази, що свідчить про високу молочну продуктивність вівцематок і достатню скороспілість росту одержаного від них приплоду.

Висновки та пропозиції. Отже, в результаті досліджень встановлено, що асканійські чорноголові вівцематки обох типів народження за екстремального і низького рівнів годівлі зберігали відтворювальні якості на високому рівні та закономірну тенденцію до підвищення цієї селекційної ознаки з віком при максимальній плодючості 160,7 – 164,7 % і достатній життєздатності ягнят. Висока адаптивна здатність двійневих вівцематок свідчить про необхідність вести селекцію за багатоплідністю, незважаючи на рівень годівлі. Одержані за умов низького рівня годівлі видатні показники настригу чистої вовни у вівцематок обох типів народження свідчать про високий генетичний потенціал цієї селекційної ознаки.

Перспектива подальших досліджень. Таким чином, генофондове стадо асканійських чорноголових овець племзаводу Асканія-Нова з накопиченим видатним селекційним капіталом представляє особливо високу генетичну і господарську цінність, тому заслуговує на державну фінансову підтримку з метою реалізації його генетичного потенціалу продуктивності та широкого використання при відновленні і формуванні конкурентоспроможної галузі вівчарства в Україні.

УДК 636.085.8

ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ БАРАНЦІВ

*Вовченко Б.О. – д.с.-г.н., професор,
Пентиліук С.І. – к.с.-г.н., доцент,
Сморочинський О.М. – к.с.-г.н., доцент,
Херсонський ДАУ*

Постановка проблеми. В останні роки рядом вітчизняних і зарубіжних дослідників встановлено позитивну дію новітніх біологічно-активних кормових добавок при включенні їх до раціонів різних статевих вікових і продуктивних груп сільськогосподарських тварин на показники росту, витрати кормів та їх продуктивність., що у кінцевому результаті сприяє зменшенню витрат кормів на одиницю продукції і її собівартості.

Стан вивчення проблеми. Сучасні кормові добавки та препарати стабілізують у бажаному напрямі процеси травлення. Вони мають різну біологічну природу і, відповідно, різні первинні механізми дії. Але всі вони здійснюють